

Medieormen - Journalistisk utveckling och mediedebatt

[Start](#) [Om Medieormen](#) [Årets Medieorm](#) [Kontakt](#) [English](#) [Textarkiv](#)

DEBATT

Nils Funcke: Värna utgivningsbevis för webbplatser - trots Lexbase

Nils Funcke. FOTO: Martin Camitz

De webbplatser som använder det frivilliga utgivningsbevis som beskrivits som ett kryphål i diskussionerna om Lexbase spänner över hela samhälls- och kulturlivet.

Istället för att kritisera systemet med frivilliga utgivningsbevis borde de som upprörs över Lexbase fundera på vad som kan göras med nuvarande regler och lagar, skriver journalisten och yttrandefrihetsexperten Nils Funcke och menar att det finns all anledning att värna om de frivilliga utgivningsbevisen.

Publicerat kl 13:30

DELA

0 KOMMENTARER

Den 30 januari i år fanns 881 giltiga utgivningsbevis för webbplatser. De spänner över hela

samhälls- och kulturlivet. Bland dem finns unika webbtidningar, webbplatser för fyr-entusiaster och hundälskare. Fackliga organisationer, bokförlag, privatpersoner, politiska partier och intresseorganisationer har startat webbplatser för att i skydd av grundlagen kunna driva opinion för sin sak.

De använder alla det frivilliga utgivningsbevis som i kölvattnet efter Lexbase nedsättande beskrivs som ett kryphål. Lexbase.se har fått en del av dem som normalt har ett huvud att tappa det, kräva grundlagsändring för att kunna täppa till kryphålet.

De etablerade medierna fick 1992 ett automatiskt skydd för sina webbplatser. Sedan dess har allt fler och fler webbplatser tillkommit men de hamnade alla utanför det extra starka skydd som yttrandefrihetsgrundlagen ger.

”Det skydd för massmedier som grundlagarna är avsedda att ge motsvarar alltså inte dagens massmedieanvändning”, konstaterade regeringen i en proposition i december 2001.

En ändring var enligt regeringen nödvändig för att lagstiftningen skulle vara i samklang med tekniken och att nya aktörer som enbart publicerade sig på nätet skulle kunna skaffa sig samma skydd som de etablerade medierna. Visserligen befarade regeringen att det var ”långtifrån osannolikt” att införandet av frivilliga utgivningsbevis skulle kunna leda till fler överträdelser. Men det var ett pris man fick betala och sådana brott skulle beivras för sig.

Systemet med frivilligt utgivningsbevis har under de elva år det funnits fungerat bra och tjänat väl.

Farhågorna om att webbplatser med utgivningsbevis skulle bli en fredad zon för kriminella och ett forum för systematiska integritetskränkningar har inte inträffat. Det visar bland annat de två undersökningar som yttrandefrihetskommittén lät göra. Kommitténs slutsats var att webbplatserna till övervägande delen utgjorde ett värdefullt bidrag till samhällsdebatten och i att verksamheten i allt väsentligt kännetecknades av ansvarstagande.

Det är detta system som bland andra Datainspektionen vill ta bort eller möjligtvis förändra, oklart vilket och oklart hur. Det finns trots Lexbase all anledning att värna bestämmelserna som ger andra än de etablerade mediernas rätt att få det skydd som yttrandefrihetsgrundlagen ger. Datainspektionen borde istället för att försöka jaga fram grundlagsändringar fokusera på de närmare 1,3 miljoner unika webbplatser under huvuddomänen .se som inte har utgivningsbevis. Där begås systematiska och otaliga övergrepp med föga reaktion från samhället.

Varje år anmäls omkring 12 000 fridskränkingsbrott, till exempel förtal, ofredande och olaga hot. Många av dem begås på eller med hjälp av nätet. Det vore fel att säga att polis och åklagare lägger anmälningarna på hög i bemärkelsen att högen kommer att betas av med tiden. Det är mer korrekt att beskriva det som att anmälningarna körs i ”papperstuggen” eftersom de aldrig kommer att utredas. Det har utvecklats en tolerans i samhället för kränkningar som även drabbat rättsväsendet.

Datainspektionen beklagar att den är bakbunden och inte kan agera mot webbplatser som har utgivningsbevis. Sannolikt något att glädjas över i och för sig. Men istället för att kräva grundlagsändringar borde Datainspektionen bli vred över att deras anmälningar till polisen för brott mot personuppgiftslagen inte utreds. Uppvakta regeringen så att energin läggs på att uppdaga, utreda och åtala för de fridsbrott som begås. Här finns inga bakbundna händer.

Åter till Lexbase som återuppväckt kraven på inskränkningar i offentlighetsprincipen och grundlagen. Visserligen finns ett antal andra webbplatser med utgivningsbevis som också enbart ägnar sig åt att tillgängliggöra domar. Men det nya med Lexbase är att den har sökfunktioner som appellerar till våra sämsta sidor, hämnd och lynchjustice. Påståendet att den kan ge trygghet kan bara beskrivas som humbug.

Istället för att kritisera systemet med frivilligt utgivningsbevis borde de som upprörs över Lexbase fundera på vad som kan göras med nuvarande regler och lagar. De räcker längre än de tycks tro.

Att utpeka någon som brottslig eller i övrigt för ett klandervärd liv utgör förtal. Även om uppgifterna är sanna utgör spridningen av dem en straffbar gärning om det inte var försvarligt att lämna uppgifterna. Ett antal välskrivna och övertygande stämningsansökningar för förtal skulle kanske räcka för att Lexbase inte ska komma upp igen. Sannolikt kommer JK inte att ta upp någon av det 60-tal anmälningar som inkommit. Kraven är och ska vara höga för att samhället göra förtalsmål till sitt. För enskilda att driva sin sak är tungt och kan bli kostsamt.

Återstår en möjlighet. Nog borde väl Advokatsamfundet som reagerat starkt mot Lexbase kunna förmå några av sina medlemmar att pro-bono (för det allmännas bästa) driva några enskildas sak. Eller kanske Mårten Schultz och hans "legal clinic" kan bidra med något konstruktivt? Det torde inte vara svårt att bland Lexbase domar hitta enskilda som inte har några offentliga uppdrag eller inte är att betrakta som offentliga personer. Fall där det heller inte finns andra omständigheter som gör att det skulle kunna vara försvarligt att lämna uppgifterna om deras gärningar.

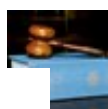
Lexbase uppfyller, eller uppfyllde, kriterierna för att ha gjort uppgifterna om enskildas brott tillgängliga. Det finns inget krav på att domarna ska ha lästs av ett visst antal personer för att ett brott ska ha begåtts. För nätpubliceringar gäller samma princip som för tryckta skrifter. Till exempel kan en bok som innehåller förtal åtalas så fort den hamnat i bokhandeln även om ingen ännu hunnit läsa den.

Nils Funcke

Journalist, tidigare sekreterare i Yttrandefrihetskommittén och utgivare för Riksdag & Departement.

twitter.com/nilsfuncke

Relaterade artiklar

Klagomålen mot Lexbase väller in

Lexbase stängs ner efter hackerattacker

Lexbase-uppgifter läckta på nätet

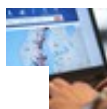
Bahnhof säger upp Lexbase som kund

Information från Lexbase sprids vidare

Efter Lexbase: Politiker kräver lagändring

Talesperson för Lexbase hoppar av

Nyckelord

Debatt

Dela

FACEBOOK (6)

TWITTER (8)

E-POST

DELA

Användarkommentarer

Nedanstående kommentarer kommer från användare av sverigesradio.se och är inte en del av det redaktionella innehållet. Kommentarer modereras i efterhand. I och med att du skickar in en kommentar bekräftar du också att du accepterar [Sveriges Radios regler för kommentering](#)

KOMMENTARER

SKRIV EN KOMMENTAR

Mer från Medieormen - Journalistisk utveckling och mediedebatt

DEBATT

Seminarieinbjudan: Vad får vi inte veta i nyhetsmedierna?

I [Sim\(o\) – institutet för mediastudiers bok Vad får vi inte veta? – Luckor i nyhetsmediernas rapportering \(2013\)](#) skriver fyra personer, däribland **Lars Mogensen** som är en av programledarna för [Filosofiska rummet i P1](#), om nyhetsrapporteringens blinda fläckar.

Onsdag 12 februari bjuder Sim(o) i samarbete med Sveriges Radio in till ett seminarium på detta ämne i Radiohuset i Stockholm. Medieormen kommer att

direktsända seminariet på webben (här!) och publicerar nu ett utdrag av Lars Mogensens avsnitt i

antologin, där han resonerar kring nyhetsförmedlingens kunskapsmässiga, sociala och kulturella begränsningar. Han skriver bland annat om konsekvenserna av homogena redaktioner i ett segregerat samhälle.

[KOMMENTERA](#)

DEBATT

Mats Åkerlund: Övergången till digitalradio närmar sig i Norge

Digitalradio Nu återstår i praktiken ett enda krav för att Norge ska besluta att stänga av det analoga marknätet för NRK och privatradion. Inom ett år måste 50 procent av norrmännen lyssna till radio via en digital plattform för att av FM ska ersättas av digitalradio 2017.

Mats Åkerlund, samordnare av digitalradiofrågor på Sveriges Radio, rapporterar från ett besök i Norge.

[KOMMENTERA](#)

PODDRADIO

Medieormen pratar digitalt källskydd med Carl Fridh Kleberg och Martin Edström från Hackwatch

Medieormenpodden med Carl Fridh Kleberg & Martin Edström - Hackwatch

fre 17 jan kl 10:00 (47 min)

Övervakningsskandalerna har avlöst varann på senaste tiden och en viktig diskussion post-Snowden är hur journalister ska kunna garantera källskydd för uppgiftslämnare när snart sagt allt tycks vara övervakat i vårt digitala samhälle. Journalisterna **Martin Edström** och **Carl Fridh Kleberg** har funderat mycket på det digitala källskyddet och fick i dagarna besked om ekonomiskt stöd från .Se-stiftelsen för att utveckla en säker, digital tipslåda som ska bli gratis för redaktioner att använda.

Medieormens redaktör **Cecilia Djurberg** träffade dem i en analog, röd stuga på Söder i Stockholm för att prata om hur denna anonymitetsportal är tänkt att fungera. [Läs mer](#)

Medieormenpodden pratar digitalt källskydd med Carl Fridh Kleberg och Martin Edström från Hackwatch

JOURNALISTIK 3.0

Tips för bra genuskoll på journalistik

Ett tips till alla som är intresserade av genus- och jämställdhetsfrågor inom journalistik och medier är att följa [The Gender Report](#), vars ambition är att bevaka och synliggöra hur genus framställs i onlinemedier. De publicerar varje vecka läslistor under vinjetten "Women in journalism" med tips på artiklar som tar upp just kvinnor i journalistik med aktuella exempel.

KOMMENTERA

Journalistik 3.0

Tips: 10 saker för digitala journalister att jobba på 2014

Journalism.co.uk har via en crowdsourcing i sitt nätverk gjort en lista på 10 viktiga områden, färdigheter och tekniker som digitala journalister bör slipa på 2014 för att hänga med i den snabba utvecklingen. Listan är inte överraskande för dem som hittills hållit sig uppdaterade i medieutvecklingen, och en brasklapp finns med om att den så klart inte är heltäckande, men den ger en bra fingervisning om vart journalistiken är på väg och vad journalister bör bränna sitt kompetensutvecklingskrut på 2014.

Har du några egna tips får du hemskt gärna tipsa om dem!

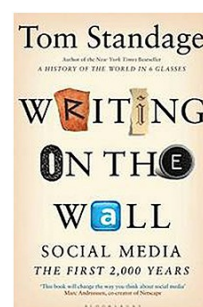
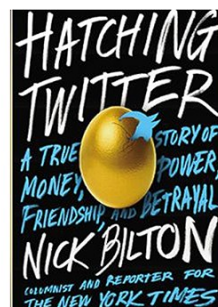
KOMMENTERA

DEBATT

Martin Jönsson: Historien lär oss om sociala medier

Den som tror att sociala medier är ett nytt påfund, som skapar nya beteenden och drivkrafter hos kulturskapare och publicister, gör klokt i att titta bakåt, konstaterar

Martin Jönsson, biträdande programdirektör på Sveriges Radio. Och bjuder samtidigt på ett par boktips lagom till julklappsupploppet.

KOMMENTERA

DEBATT

Behrang Kianzad: Medierna måste ta ansvar för bristande mångfald

Tänk dig en redaktion där reportrar, nyhetschefer och producenter är alla män. Fast de bevakar kvinnor. Genom att intervjua andra män. Om kvinnor. Låter det som trovärdig journalistik för en kvinna att ta del av? Precis så förhåller det sig med det oproportionerligt omfattande etniska underskottet runtom i Sveriges mediehus.

Det menar frilansskribenten **Behrang Kianzad** - som blev glad av att läsa [att Sveriges Radio ska satsa seriöst på mångfalden](#) och nu skriver en text med tips och tankar om hur medierna ska kunna lyckas med detta.

PODDRADIO

Cilla Benkö och Martin Jönsson om medieåret 2013

Medieormenpodden: Cilla Benkö & Martin Jönsson om medieåret 2013

ons 18 dec 2013 kl 13:00 (63 min)

Det har blivit dags att sammanfatta medieåret 2013. Sveriges Radios vd **Cilla Benkö** och biträdande programdirektör **Martin Jönsson** minns året som gick och blickar framåt mot medieåret, Sveriges Radio-året och supervalåret 2014. Vi pratar höjdpunkter, besvikelser, framtidsplaner och förhoppningar på temat journalistik och medier. Programledare: **Cecilia Djurberg**, redaktör Medieormen Sveriges Radio

Året med Medieormen: Cilla Benkö och Martin Jönsson sammanfattar medieåret 2013

JOURNALISTIK 3.0

Martin Jönsson: Så blir Sveriges Radios innehåll ännu mer tillgängligt

Ett av Sveriges Radios strategiska mål inför de kommande sex årens sändningstillstånd är att möta publiken där den är. Därför är våra aktiviteter på sociala medier så viktiga – och därför är det så viktigt att uppmuntra användare av vårt innehåll, på olika sätt. När vi nu gör vårt öppna API mer tillgängligt är det alltså en del av en tydlig strategi, skriver Sveriges Radios biträdande programdirektör **Martin Jönsson**.

[KOMMENTERA](#)**Sveriges Radio uppmuntrar till användande av Öppet API****VISA FLER**

Senaste avsnitt

Medieormenpodden pratar digitalt källskydd med Carl Fridh Kleberg och Martin Edström från Hackwatch

fre 17 jan kl 10:00 (47 min)

Övervakningsskandalerna har avlöst varann på senaste tiden och en viktig diskussion post-Snowden är hur journalister ska kunna garantera källskydd för uppgiftslämnare när snart sagt allt tycks... **Läs mer**

LYSSNA (47 MIN)

LADDA NER (47 MIN, MP3)

DELA LJUDET

Året med Medieormen: Cilla Benkö och Martin Jönsson sammanfattar medieåret 2013

ons 18 dec 2013 kl 13:00 (63 min)

Fajkon: Brit Stakston - Fejk-pr och journalisters roll

ons 04 dec 2013 kl 10:00 (31 min)

Fajkon: Gavin Sheridan om TheStory.ie och myndighetsgranskningar

tis 03 dec 2013 kl 18:01 (32 min)

Alla avsnitt

Senaste Journalistik 3.0

Medieormenpodden pratar digitalt källskydd med Carl Fridh Kleberg och Martin Edström från Hackwatch

Tips för bra genuskoll på journalistik

Tips: 10 saker för digitala journalister att jobba på 2014

Martin Jönsson: Så blir Sveriges Radios innehåll ännu mer tillgängligt

Året med Medieormen: Cilla Benkö och Martin Jönsson sammanfattar medieåret 2013

Prenumerera på RSS

[Allt om Journalistik 3.0](#)

Senaste debattinläggen

Nils Funcke: Värna utgivningsbevis för webbplatser - trots Lexbase

Mats Åkerlund: Övergången till digitalradio närmar sig i Norge

Martin Jönsson: Historien lär oss om sociala medier

Behrang Kianzad: Medierna måste ta ansvar för bristande mångfald

Lotta Kjellin: Kommentering och anonymitet på sverigesradio.se och Disqus

Prenumerera på RSS

[Alla debattinlägg](#)

Sveriges Radios utvecklingsblogg

Sveriges Radio uppmuntrar till användande av Öppet API

Nu växlar vi till följsam webb

Om nya följsamma spelaren och ljudkvalitet för direktsändningar

Nu blir våra programsidor på P1, P2 och P3 följsamma

Den följsamma spelaren

Prenumerera på RSS

Om Medieormen - Journalistisk utveckling och mediedebatt

Journalistisk utveckling och mediedebatt

Följ programmet via...

RSS

PODDRADIO

[TILLBAKA TILL TOPPEN](#)

[TILL SAJTKARTAN](#)

[Om företaget](#) [Pressinformation](#) [Jobba hos oss](#) [Frekvenser \(Teracom\)](#) [Kontakta oss](#) [Webbsupport](#)

Så använder vi "cookies"

COPYRIGHT SVERIGES RADIO 2013

ANSVARIG UTGIVARE: MARTIN JÖNSSON

Besöksadress (sthlm) för Sveriges Radio AB - Oxenstiernsgatan 20 - 10510 Stockholm - växel: 08-784 50 00

[Fler besöksadresser](#)